

**HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM**

Marja-Liisa Veiser
Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuiestee 20
43199 Kiviõli
Ida-Virumaa

28.04.2023 nr 9.5-2.2/22-
23/23/14

**Kiviõli Vene Kooli haldusjärelvalve
õiendi kinnitamine**

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel:

1. Kinnitan Kiviõli Vene Kooli haldusjärelvalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal Lüganuse Vallavalitsusel palume esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega hiljemalt kolme tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ruth Elias
peaekspert

Koopia: Kiviõli Vene Kool

735 0106
ruth.elias@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Kiviõli Vene Kooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

ÕIEND

HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KIVIÕLI VENE KOOLIS

I SISSEJUHATUS

1. Kiviõli Vene Kool (edaspidi *kool*) on Lüganuse Vallavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Pargi 9, Kiviõli, 43122 Ida-Virumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 28.02.2023 korraldusega nr 9.5-2.2/22-23/23/1-2 „Haldusjärelevalve algatamine Kiviõli Vene Koolis“.
3. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Ruth Elias, eksperdina oli kaasatud Jõhvi Gümnaasiumi eesti keel teise keelena õpetaja, õppetooli juht Ulvi Vilumets.
4. Järelevalves vaadeldi, kas koolis tagatakse eesti keele ja eestikeelne õpe tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses, missuguseid metoodikaid ning õppematerjale kasutatakse eesti keele ja eestikeelses aineõppes, kas eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise metoodika koolituse, kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad kehtivatele nõuetele.
5. Järelevalve algas 14.03.2023.
6. Järelevalves vesteldi kooli direktori, õppealajuhataja ja pidaja esindajaga, eesti keele õpetajatega ja õpilastega, tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga vaadeldavas valdkonnas, võrreldi kooli dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud kannetega.

II KOKKUVÕTE

Kool on Lüganuse vallas tegutsev vene õppekeelega õppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Seisuga 14.03.2023 õppis koolis 212 õpilast ning töötas 30 õppe- ja kasvatusala töötajat.

Kooli õppekava vajab täiendamist ja kohastamist. Õppekava üldosa ei ole kooskõlas põhikooli riiklikus õppekavas (edaspidi *PRÕK*) sätestatuga ja vajab täiendamist. Kooli tunnijaotusplaani 2022/2023. õppeaasta II poolaastaks on kinnitatud direktori poolt päevakava kehtestamise käskkirjaga, kuid tunnijaotusplaani peab olema kooli õppekava üldosas.

Loodus- ja sotsiaalsainete, tehnoloogia valdkonna, kunsti, kehalise kasvatus, keele ja kirjanduse, võõrkeelte ja matemaatika ainekavad esitati vene keeles, seetõttu ei saanud nende sisu hinnata. Kooli asjaajamine peab olema eesti keeles, seega tuleb õppekava vormistada eesti

keeles. Loodusõpetuse, keemia ja kehalise kasvatuse ainekavad ei ole kooskõlas PRÕKiga. Ainekavades ei ole kirjeldatud üldpädevuste kujundamist, lõimingut teiste õppeainetega ega läbivate teemade kirjeldusi. Ainekavad ei ole koostatud valdkonniti. Lihtsustatud õppekava ainekavu hindamisele ei esitatud.

Koolis viivad eesti keelt teise keelena või eestikeelset aineõpet läbi seitse õpetajat, kellest neli omavad nõutavat kvalifikatsiooni ja keeleoskustaset C1, kolmel õpetajal kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, kuna ühel puudub õpetajakutse ja kahel nii magistrikraad kui ka õpetajakutse, kuid kõigil neil on keeleoskustase C1.

Klassipäevikuid ei ole täidetud nõuetekohaselt, neis ei ole tehtud ettenähtud sissekandeid tundide toimumise päeval, tundide sisu ei ole korrektselt sõnastatud ning märkimata on kodutööd.

Koolis ei ole pööratud piisavalt tähelepanu õppekava täitmisele ega ole jälgitud õppekavas sätestatud õppetundide mahtude täitmist. Klassipäevikute kannete kohaselt ei ole kohustuslikus mahus eesti keel teise keelena õppetunde läbi viidud 2021/2022. õppeaastal 6.a klassis, kus toimus 127 tundi ettenähtud 140 tunnist. Samuti ei toimunud eesti keele suhtluskeele tunde nõutud mahus, nt 2.a klassi II rühmal toimus 23 tundi, 2.b klassil 28 tundi, 7. klassil 27 tundi ja 2.a klassi I rühmal 31 tundi 35 kohustuslikust tunnist ning praktilise eesti keele tunde oli 7. klassi I rühmas 28 tundi ja II rühmas 30 tundi kohustuslikust 35 tunnist.

9.a ja b klassi õpilaste lubatud suurim nädalakoormus on ületatud kahe tunniga, sest kooli päevakavas ja ka õppekava tunnijaotusplaanis on 34 tundi, millega ületatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (edaspidi *PGS*) õpilastele lubatud suurim koormus nädalas, milleks on 32 õppetundi, samas ei ole tagatud 4.b, 5.b, 7.b, 8.b, 9.c ja 9.d klasside õpilastele õppetunde kohustuslikus mahus.

Riiklike tulemusnäitajate põhjal on eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami tulemused koolis olnud läbivalt oluliselt madalamad kui Eestis vene õppekeelele koolides keskmiselt ning viimasel paaril aastal isegi äärmiselt madalad. Näiteks 2021/2022. õppeaastal saavutasid kooli lõpetajatest eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme vaid 28% lõpetajatest, samas kõikide Eestis vene õppekeeles kooli lõpetanutest saavutas B1 taseme 47,2%.

Sisehindamise protsessis on kool andnud õppenõukogus ülevaate õppeedukusest iga trimestri kohta. Õppetulemusi ega teisi tulemusnäitajaid koolis analüüsitud ei ole. Tulemustest lähtudes ei ole tehtud järeldusi ega toodud välja tugevusi ja parendusvaldkondi ning ei ole planeeritud tegevusi olukorra parandamiseks. Kooli üldtööplaanist ei selgu, kas see tugineb sisehindamise tulemustele ning millised ülesanded tulenevad arengukavast või õppekavast.

Kooli 2022/2023. õppeaasta üldtööplaani on arutatud õppenõukogus, aga selle on kinnitanud direktor. Üldtööplaani on koostatud valdkondade lõikes, kuid ei sisalda eesmärkide täitmiseks planeeritud tegevusi ega arendustegevusi, mis peaks lähtuma kooli õppekavast ja arengukavast.

Koolil ei ole kehtivat arengukava. Eelmine arengukava oli kinnitatud aastateks 2015–2020. Kool on koostanud arengukava projekti aastateks 2021–2025, kuid seda ei ole pidaja kinnitanud.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 30, kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 18 töötajal: 15 õpetajal, direktoril, õppealajuhatajal ja sotsiaalpedagoogil. Kaheteistkümne töötaja kvalifikatsioon nõuetele ei

vastanud: kahel õpetajal puudus õpetajakutse ning kaheksal õpetajal puudusid magistrikraad ja õpetajakutse, neist üks täitis ka sotsiaalpedagoogi ametikohta, kus tema kvalifikatsioon vastas nõuetele. Lisaks ei vastanud kvalifikatsioon nõuetele eripedagoogil, kes töötab ka õpetajana, kellenal omab ta nõutavat kvalifikatsiooni, ja logopeedil. Kõikide õppe- ja kasvatusala töötajate välisriikides omandatud haridustasemele oli hinnangu andnud Eesti ENIC-NARIC Keskus.

Järelevalves selgus, et kooli 30st õppe- ja kasvatusala töötajast puudub ametikoha nõuetele vastav keeleoskustase 13 töötajal. Perioodil 2017–2021 on eesti keelt õppinud keelekursustel 11 õpetajat. Teises keeles õpetamise metoodikakursusel on perioodil 2017–2022 osalenud 18 õpetajat, kursuse pikkused on olnud 3–96 tundi. Koolis ei ole analüüsitud õpetajate koolitusvajadust ega koostatud sellest lähtuvalt koolitusplaani, planeeritud koolitused ei kajastu üldtööplaanis.

Direktor ei ole kuue õpetajaga, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, sõlminud tähtajalist töölepingut. Ta on sõlminud kvalifikatsioonita logopeediga tähtajalise töölepingu, mis ei ole kooskõlas PGSigna, sest tähtajalise töölepingu saab sõlmida erandkorras ainult õpetaja ametikohal töötamiseks juhul, kui õpetaja ametikoha konkurss on luhtunud ja ametikoht täidetakse kvalifikatsiooninõuetele mittevastava õpetajaga.

Viimase viie aastaga on koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate riigikeeleoskus tõusnud üle 15%, ulatudes 2021/2022. õppeaastal 60,7%-ni. Seda selgitab asjaolu, et kooli tööle võetud õpetajate valikus peetakse oluliseks eesti keele oskust. Kool on teadvustanud, et toimumas on eestikeelsele õppele üleminek.

Ära kuulamise ajal kooli pidaja Lüganuse Vallavalitsus ega ka kool täiendusi ja parandusi ei teinud ning nõustus õiendi sisu, ettepanekute ja ettekirjutuste ning nende tähtaegadega.

III OLUKORRA KIRJELDUS

Kool on Lüganuse valla hallatav õppeasutus, mis korraldab õpet I–III kooliastmes. Kooli põhimääruse kohaselt on kooli õppekeel vene keel¹ ning koolis tegutsevad keelekümbelklassid². Hetkel on keelekümbelklassis ainult üks, 3.a klass. Põhimääruses on sätestatud, et koolis toimub õpe statsionaarses ja mittestatsionaarses vormis³. Direktori sõnul õpib üks õpilane mittestatsionaarses õppes, sest kooliväliselt nõustamismeeskonnalt on saadud sellekohane soovitus.

Seisuga 14.03.2023 õppis koolis EHISE ja kohapeal kontrollitud andmetel 212 õpilast, neist I kooliastmes 62, II kooliastmes 72 ja III kooliastmes 78 õpilast. Koolis töötas 30 õppe- ja kasvatusala töötajat.

1. Õppekava vastavus nõuetele

Järelevalves oli vaatluse all eesti keele õppega seonduv. Kuna kooli õppekava on tervikdokument, mis on koolis õpingute aluseks ja milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames, oli õppekava vaatluse all tervikuna, sest eesti keele õpet puudutavat ei saa muust õppes eraldiseisvana käsitleda. Järelevalves hinnati õppekavade vastavust järelevalve algatamisel (28.02.2023) kehtinud PRÕKi redaktsioonile⁴, õiendi tekstis kasutatud joonealused viited lähtuvad nimetatud redaktsioonist.

¹ Lüganuse Vallavolikogu 14.01.2019. a määruse nr 51 § 6 lg 1.

² Lüganuse Vallavolikogu 14.01.2019. a määruse nr 51 § 6 lg 3.

³ Lüganuse Vallavolikogu 14.01.2019. a määruse nr 51 § 3 lg 1.

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/112042022010>; <https://www.riigiteataja.ee/akt/112042022009>.

PGSi⁵ kohaselt koostab kool riiklike õppekavade alusel kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, eelnevalt esitatakse need arvamuse andmiseks kooli õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele.

Õppekava üldosa on kinnitanud direktor⁶. Õppekava üldosa muudatusi on enne kinnitamist arutatud kooli hoolekogus⁷, õppenõukogus⁸ ja õpilasesinduses⁹. Hoolekogu protokoll on koostatud vene keeles, kuid kooli asjaajamine peab olema eestikeelne¹⁰. Hoolekogu protokollile on lisatud arutlusel olnud õppekava üldosa. Õpilasesinduse protokoll ei sisalda õppekavasse planeeritud muudatusi ega ka õppekava projekti, protokollis on vaid päevakava ja otsus, mille kohaselt õpilasesinduse koosolekul kohalolijad on heaks kiitnud kooli õppekava. Õppenõukogu protokoll on üldsõnaline, sellest ei selgu, kas õppekava muudatus on olnud eelnevalt arvamuste avaldamiseks avalikustatud, mida ja kuidas muudeti, samuti ei sisalda protokoll koosolekul toimunud arutelusid, mistõttu ei ole täidetud haridus- ja teadusministri määruse¹¹ nõue, mille kohaselt esitatakse protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu. Õppenõukogu protokollis on kirjas, et õppekava tuleb muutmisele koos ainekavadega, kuid valdkonnakavasid ei ole lisatud õppenõukogu, õpilasesinduse ega ka hoolekogu protokollile. Järelevalves esitatud ainekavadel on märge nende kinnitamisest 2014. aastal. Järelevalves esitati direktori käskkiri¹², millega õppekava koos ainekavadega on kinnitatud 2014. aastal. Õppekava kinnitamiste käskkirjades ei ole eelnevalt kehtinud õppekava või selle osi kehtetuks tunnistatud, seetõttu ei selgu, milline osa õppekavast on uuega asendatud.

Juhtkond ütles vestluses, et muudetud on ainult õppekava üldosa, ainekavasid muudetud ei ole. Direktori sõnul olid muudatuste tegemisel kaasatud lisaks õppenõukogule nii hoolekogu kui ka õpilasesindus. Üldosast võeti ära vananenud sätted ja lisati loovtöö koostamise nõue ka lihtsustatud õppekava alusel õppivatele õpilastele.

PRÕK¹³ sätestab, et kooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Kooli õppekava sisaldab üldosa, kuid kooli ainekavad ei ole koondatud valdkonnakavadeks. Valdav osa õppekavast, loodus- ja sotsiaalsainete, tehnoloogia valdkonna, kunsti, kehalise kasvatuse, keele ja kirjanduse, võõrkeelte ja matemaatika ainekavad on koostatud vene keeles, millega ei ole järgitud keeleseaduse sätet¹⁴, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse asutuse asjaajamine toimub eesti keeles. Sellest lähtudes tuleb koostada kõik kooli dokumendid eesti keeles.

Kooli õppekava vajab täiendamist ja ajakohastamist. Õppekava üldosa¹⁵ ei ole kooskõlas PRÕKis sätestatuga ja vajab täiendamist. Tunnijaotusplaanis on 9. klassi õpilaste kohustuslike õppetundide maht 34 tundi, mis ei ole kooskõlas PGSi¹⁶ sätestatuga. PGSi¹⁶ kohaselt on 9. klassis õppiva õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus 32 õppetundi. Direktori sõnul on 9. klassis informaatika tunnid ja koolis on olnud arutlusel, et muuta tundide arv lubatule vastavaks, kuid seda ei ole seni tehtud.

⁵ PGS, § 17 lg 1.

⁶ Direktori 16.12.2019 käskkiri nr 1-1/26.

⁷ Hoolekogu 13.12.2019 koosoleku protokoll nr 18.

⁸ Õppenõukogu 26.11.2019 koosoleku protokoll nr 3.

⁹ Õpilasesinduse 03.12.2019 koosoleku protokoll nr 11.

¹⁰ Keeleseadus, § 10 lg 1.

¹¹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8 p 6.

¹² Direktori 03.02.2014 käskkiri nr 1-1/14.

¹³ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 5.

¹⁴ Keeleseadus, § 10 lg 1.

¹⁵ Direktori 16.12.2019 käskkiri nr 1-1/26.

¹⁶ PGS, § 25 lg 2 p 6.

Järelevalveks esitatud õppekava materjalides on eraldi dokumentidena tunnijaotusplaan 2022/2023. õppeaastaks, kuid tunnijaotusplaan peab olema kooli õppekava üldosas¹⁷ ja selle muutmine peab toimuma vastavalt õppekavale sätestatud menetlusnõuetele.

Direktori sõnul muudetakse tunnijaotusplaani, kuna poolaastati on mõne õppeaine tunde erinevalt. Selgitame, et poolaastati erinevused saab märkida õppekavas kaldkriipsuga, nt 2/1 ja 1/2. Tunnijaotusplaani saab lisada selgituse, et esimene number tähistab esimest poolaastat ja teine number teist poolaastat.

Loodusõpetuse¹⁸, keemia¹⁹ ja kehalise kasvatuse²⁰ ainekavad, mis on kinnitatud 2014, ei ole kooskõlas PRÕKiga, kuna PRÕKi on hiljem muudetud, kuid neid muudatusi ei ole ainekavadesse sisse viidud. Ainekavades ei ole kirjeldatud ka üldpädevuste kujundamist, lõimingut teiste õppeainetega ja läbivate teemade kirjeldusi.

Täiendamist vajab kehalise kasvatuse ainekava, sest ainekavas on ujumise algõpetuse õpitulemus esitatud puudulikult. Ujumise algõpetuse õpitulemuse kirjeldus on vaja viia kooskõlla põhikooli riiklikus õppekavas kehtestatudga²¹. Alates 2017. aastast on ujumise õpitulemus I ja II kooliastmes kehtestatud järgmiselt: õpilane oskab ujuda, sealhulgas sukelduda, vee pinnal hõljuda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda.

Õppekava ei sisalda informaatika²² ja male ainekava, samas on tunnijaotusplaanis sätestatud informaatika valikainena 9. klassis ja male valikainena 2. klassis. Direktori sõnul on mõlemad ainekavad olemas. Järelevalves male ja informaatika ainekavasid ei esitatud.

Õppekava osana esitati järelevalves distantsoõppe korraldus, see sisaldab märget koostamise kohta 2021. aastal, kuid seda ei ole menetletud õppekavale ettenähtud korras, kuna seda ei ole olnud arvamuse avaldamiseks hoolekogus, õppenõukogus ega ka õpilasesinduses arutlusel ning õppekava muudatused ei ole direktori käskkirjaga kinnitatud.

Õppekava üldosas ei ole koostamise alusena märgitud põhikooli lihtsustatud riiklikku õppekava²³ (edaspidi *PLRÕK*), kuigi õppekava üldosas on kajastatud sätted erisuste kohta lihtsustatud õppekava alusel. Õppekavale ei ole lisatud lihtsustatud õppe ainekavasid²⁴.

Direktori sõnul on seoses uue õppekava koostamisega juba töörühmad moodustatud, kuid seda ei ole tehtud käskkirjaga. Keeleõppe valdkonna dokumentidega töörühm juba töötab. Koolis ei ole seni muudatusi eesti keele või eestikeelsest õppimisest, keelekümbusest või tulemustest lähtuvalt tehtud.

Juhime tähelepanu, et Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“²⁵ ja Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“²⁶ uued redaktsioonid jõustusid 11.03.2023. Seoses sellega palume koolil õppekava ja õppekorraldust koostades arvestada kuupäevadega, mil need peavad olema kooskõlas määruse kehtiva redaktsiooniga. PRÕKi rakendussätte kohaselt tuleb kooli õppekava ja õppekorraldus viia vastava määruse ning määruse lisadega kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2024. Kooli õppekava tuleb viia määruse lisaga 1 kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2023.

¹⁷ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 6 p 2.

¹⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 4 p 2.1.

¹⁹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 4 p 2.5.

²⁰ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 8.

²¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 8 p-d 2.1.5 ja 2.1.7.

²² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 10.

²³ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

²⁴ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1.

²⁵ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 25 lg-d 10 ja 11.

²⁶ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ § 6 lg 1¹.

Seega on koolil võimalik õppekava uuendamisel lähtuda 11.03.2023 jõustunud muudatustest ning õppekava koostades ja õpet korraldades arvestada kuupäevadega, mil need peavad olema kooskõlas määruse kehtiva redaktsiooniga.

1.1. Ettepanekud direktorile

- 1.1.1. Kirjeldada kõikides ainekavades üldpädevuste kujundamist lähtuvalt kehtivast PRÕKi redaktsioonist, jälgides, et kõik üldpädevused saaksid kirjeldatud.
- 1.1.2. Koostada ja esitada õppekava eesti keeles ning jälgida, et keelekasutus vastaks eesti kirjakeele normile.
- 1.1.3. Kajastada kooli hoolekogu ja õpilasesinduse koosolekute protokollides toimuvad arutelud ning ettepanekud kooli alusdokumentide ning oluliste põhimõtete kohta, mis aitab säilitada kokkulepete taga olevaid tõlgendusi ja selgitusi, samuti võimaldab see kooli tegevuse edasisel planeerimisel varem toimunud aruteludega arvestada.
- 1.1.4. Õppekava muuta vastavalt vajadusele, lisades muudatuse juurde muutmise kuupäev, et tekstist oleks lihtsam leida ja aru saada, mida ja millal on muudetud või õppekavasse juurde lisatud.
- 1.1.5. Tagada kooli asjaajamisel kõikide dokumentide vormistamine eesti keeles, lähtudes keelseaduse § 10 lõikes 1 kehtestatud.

1.2. Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1. Tagada kooli õppekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusega nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades:
 - 1.2.1.1. Tagada kooli õppekava koostamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 1 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.
 - 1.2.1.2. Tagada kooli õppekava koostamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5 ning koostada õppekava, mis koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavade vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.
 - 1.2.1.3. Tagada kooli õppekava tunnijaotusplaani kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetega 3 ja 4 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.
 - 1.2.1.4. Tagada kooli õppekava kehtestamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 4 ning esitada õppekava enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.
 - 1.2.1.5. Tagada valikainete male ja informaatika ainekavade olemasolu kooli õppekavas, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5.
 - 1.2.1.6. Tagada loodusõpetuse ja keemia ainekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja selle lisa 4 punktides 2.1. ja 2.5 kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.
 - 1.2.1.7. Tagada kehalise kasvatuse ainekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja selle lisa 8 kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele.

Ettekirjutuse 1.2.1. täitmise tähtaeg: 20.08.2023.

- 1.2.2. Tagada lihtsustatud õppekava ainekavade vastavus Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisale 1. Täitmise tähtaeg: 20.08.2023.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Kooli päevakava²⁷ on direktor kinnitanud 2022/2023. õppeaastaks, kuid päevakava juurde ei ole lisatud tunniplaani. Kinnitatud käskkirja punktis 4 on sätestatud, et tunniplaan on päevakava osa, mis koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavas olevast tunnijaotusplaanist, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest.

Tunniplaani on direktor kinnitanud eraldi käskkirjaga²⁸. Sotsiaalministri määruse²⁹ kohaselt on tunniplaan päevakava osa ja koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest. Järelevalves esitatud tunniplaan³⁰ ei ole kooskõlas PGSi³¹, PRÕKi³² ega PLRÕKiga³³.

Tunniplaan ja tunnijaotusplaan 2022/2023. õppeaasta II poolaastaks on kinnitatud direktori käskkirjaga³⁴, kuid tunnijaotusplaan peab olema kooli õppekava üldosas ja selle menetlemine peab toimuma vastavalt õppekava kehtestamise menetlusele.

Nii tunnijaotusplaanis kui ka tunniplaanis on 9.a ja 9.b klassis 34 ainetundi nädalas, mis ületab õpilastele lubatud suurimat nädalakoormust kahe tunni võrra³⁵. 9.c klassis on tunniplaanis 30 tundi, neist kaks on logopeedilise nõustamise tundi. 9.c klassis ei ole kõiki PLRÕKis ettenähtud tööõpetuse tunde, toimub viis tööõpetuse tundi seitsme tunni asemel ja puuduvad kaks valikaine tundi. 9.d klassis on tunniplaanis 30 tundi, nende sees 2 eripedagoogi nõustamist, üks tund logopeedilist ja üks tund sotsiaalpedagoogilist nõustamist. Seega ei ole koolis 9.c ja 9.d klasside õpilastele tagatud kõiki kohustuslikke ainetunde³⁶.

Direktori sõnul ei mahu õpetaja tööaega lisaks kahte tööõpetuse tundi. Selgitame, et õpilastele ettenähtud õppetunnid tuleb koolis korraldada kas olemasolevate õpetajatega või palgata lisaks õpetaja, kes saab õpilasi tööõpetuse tundides ettenähtud mahus juhendada.

8.a ja 8.b klassis on 31 tundi. 8.b klassis on neljapäeval teine tund vaba, kuid vaba tund pikendab õpilase koolipäeva. 9.c klassi õpilaste õppekoormus päeviti on erinev, nt reedeti on kolm ainetundi ja logopeediline nõustamine, neljapäeviti on seitse ainetundi. Sotsiaalministri määru³⁷ on sätestatud, et kooliväsimuse vältimiseks koostatakse õpikoormuse vaheldumist kajastav tunniplaan ning jaotatakse õpitegevus ühtlaselt õppeaasta õppepäevade vältel.

Direktor selgitas, et 8.b klassis on tunniplaanis üks füüsika tund, kuna klassis on vaid kaks õpilast, kes õpivad PRÕKi alusel ja õpitulemused suudetakse omandada kiiremini. Direktor ütles, et tunniplaanis oleva vaba tunni ajal on õpilased raamatukogus, siis tegeleb klassis oleva kahe õpilasega raamatukoguhoidja, kes on kooli tugimeeskonna liige.

²⁷ Direktori 01.09.2022 käskkiri nr 1-2/33.

²⁸ Direktori 01.09.2022 käskkiri nr 1-2/32.

²⁹ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määruse nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 lg 1.

³⁰ Direktori 03.01.2023 käskkiri nr 1-2/01.

³¹ PGS, § 25 lg 2.

³² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lg-d 3 ja 4.

³³ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 p 4.6.

³⁴ Direktori 03.01.2023 käskkiri nr 1-2/01.

³⁵ PGS, § 25 lg 2 p 6.

³⁶ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 p 4.6.

³⁷ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määruse nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 6 lg 2.

Kehalise kasvatus tunde toimuvad eraldi neidudele ja noormeestele klassipõhiselt, mitte lennupõhiselt, seega on tundides õpilaste arv väga väike, mis takistab liikumis-, sport- ja võistlusmängude, nt rahvastepall, korvpall, võrkpall ja jalgpall mängimist, kuna ei ole võimalik meeskondi moodustada ega pädevusi omandada. Direktori sõnul on nii ajalooliselt olnud ja seda ei ole muudetud.

4.b klassis on tunniplaani kohaselt 24 ainetundi, kohustuslikke ainetunde on 25, 5.b klassis on tunniplaani kohaselt 25 ainetundi, kohustuslik on 28 ainetundi, 7.b klassi tunniplaanis on nädalas 31 tundi, nende seas sotsiaalpedagoogiline ja eripedagoogiline nõustamine: seega ainetunde on 28, millega ei ole tagatud kohustuslike ainetundide maht nädalas. 7.b klassis on kaks õpilast, kellest üks õpib PRÕKi alusel ja teine PLRÕKi alusel, kuid talle ei ole tagatud kohustuslike ainetundide maht. Tunniplaanis on neli vene keele tundi, aga PLRÕKi³⁸ alusel peab olema 6 tundi. 7.b klassi õpilased õpivad 2 tundi inglise keelt, mida ei pea lihtsustatud õppel olev õpilane õppima, kuid võib seda teha, kui inglise keel on valikainena. Direktori sõnul on 7.b klassis kaks õpilast, kellest üks puudub pidevalt ning koolis käib PLRÕKi alusel õppiv õpilane. Tunnid on seotud õpetajate koormusega. Selgitame, et kool peab tunniplaani koostama vastavalt õigusaktide nõuetele ning lähtuma õpilaste vajadusest. Lubamatu on olukord, kus eeltoodud eiratakse ning lähtutakse vaid õpetajate huvidest.

Järelevalves leidis kinnitust, et lihtsustatud õppel olevate õpilaste tunniplaanid ei vasta kooli õppekavale ega ole kooskõlas PLRÕKi³⁹ nõuetega.

Eelmiste aastate päevikute sissekandeid kontrollides ilmnas, et koolis ei järgita klassipäeviku täitmise nõudeid⁴⁰ ja ettenähtud õppetundide mahtu. Koolis õpitakse eesti keelt eesti keel teise keelena ainekava alusel. Näiteks oli eesti keel teise keelena (edaspidi *eesti keel*) päevikutes 2020/2021. õppeaastal 5.a klassi I rühma õpilastel 129 tundi ettenähtud 140 tunnist. 2021/2022. õppeaastal oli 6.a klassis 127 tundi ettenähtud 140 tunnist, seega jäi kahe õppeaastaga õpilastel toimumata 24 tundi, mis lihtsustatult tähendab, et kahel kuul jäid eesti keele tunnid toimumata. Niisamuti toimus eelnevatel aastatel lubatust vähem tunde praegustel 9. klassidel, neil oli 7. klassis õppides eesti keele tunde I rühmal 135 tundi, II rühmal 120 tundi ettenähtud 140 tunnist ja 8. klassis olles oli I rühmal 134 ja II rühmal 132 tundi ettenähtud 140 tunnist, seega ei saanud II rühma õppurid osaleda 28 tunnis.

2020/2021. õppeaastal jäi enim eesti keele tunde toimumata 6.a klassi I rühmas, kus toimus 119 tundi 140st toimuma pidanud tunnist ja 8.a klassi I rühmal, kus toimus 123 tundi kohustuslikust 140 tunnist. Palju jäi ära ka eesti keele suulise eneseväljenduse tundidest, nt 2.a klassi II rühmal toimus 23 tundi, 7. klassil 27 tundi ja 2.a klassi I rühmal 31 tundi 35 kohustuslikust tunnist.

2021/2022. õppeaastal jäi enim eesti keele tunde toimumata 6. klassil, kus toimus 127 tundi 140st toimuma pidanud tunnist ja 9.a klassi I rühmal, kus toimus 127 tundi kohustuslikust 140 tunnist. Palju jäi ära ka eesti keele suulise eneseväljenduse tunde, nt 2.b klassil toimus 28 tundi 35 kohustuslikust tunnist, praktilise eesti keele tunde oli 7. klassi I rühmas 28 tundi ja II rühmas 30 tundi kohustuslikust 35 tunnist.

Lisaks sellele, et õppetunde on toimunud vähem, kui PRÕK sätestab, on tunnid ära jäänud ka erinevate ürituste toimumisel, näiteks on päeviku sissekannetes tundide ajal toimunud klassiekskursioon, õppeekskursioon, pildistamine, spordipäev.

³⁸ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 p 4.6.

³⁹ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 p 4.6.

⁴⁰ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12.

Määrus⁴¹ sätestab, et klassipäevikus õppeainele eraldatud lehekülgedele kirjutab õpetaja õpilaste nimed tähestikulises järjekorras ja täidab päevikut vastavalt tundide toimumisele⁴² ning sissekanded klassipäevikusse tehakse tunni toimumise päeval⁴³.

Käesoleva õppeaasta eesti keele päevikus on 7. klassis korduvalt tundide sisuks „Keeleteadmised. Käänded.“ ja 9. klassis on korduvalt tundide sisuks „Eksamiks valmistumine“, kuid päevikus ei täpsustata, mida konkreetses tunnis tegelikult tehti, seega on päeviku sissekannete põhjal raske hinnata õppekava täitmist ning õpilastel, kes koolist puudusid, on raske kodus õppida, kuna sissekandes ei ole täpsustatud tunnis toimunud tegevusi, samuti ei ole kajastatud koduülesandeid.

Määruses⁴⁴ sätestatakse, et klassipäevikusse märgib õpetaja kuupäeva, tundide arvu, puudujad (märkega «–»), hilinejad (märkega «+»), hinded, tunni sisu ja antud koduülesande. Juhtkonna sõnul kontrollib õppejuht iga trimestri lõpus päevikute täitmist ja teavitab õpetajat e-kirjaga või ka suuliselt puudustest päeviku täitmisel.

Järelevalves leidis kinnitust, et õpetajad ei täida päevikut vastavalt tundide toimumisele, vaid teevad kanded kõikide planeeritud tundide kohta. Kooli õpilastele ei ole võimaldatud kõiki õppekavaga ettenähtud kohustuslikke õppetunde. Juhtkond ütles, et õppekava täitmist arutatakse õppeaasta lõpus, kui toimuvad ainesuundade⁴⁵ koosolekud, ja ka viimasel, augustikuu õppenõukogu koosolekul. Õppealajuhataja ütles, et kui ta teeb kokkuvõtted toimunud tundidest, siis õpetaja on selgitanud, miks tund on ära jäänud ja põhjuseks on olnud õpetaja koolitus, haigus või on toimunud tund lõiminguks. Juhtkonna kinnitusest koostab õpetaja, kes läheb koolitusele või on muul mõjuval põhjusel tööst eemal, vajadusel ülesanded ette ja kooli juhtkond vaatab, kes saab õpetajat asendada, tihti asendatakse tund teise ainetunniga, nt kui eesti keele õpetaja on koolitusel, asendatakse tund matemaatika tunniga. Õpetaja, keda asendatakse, saab tööle tagasi tulles teise õpetajaga tunde vahetada. Vajadusel on võimalik kahel eesti keelt valdaval õpetajal eesti keele tunde asendada.

Direktor ja õppealajuhataja teevad tunnikülastusi nii sisekontrolli raames kui ka siis, kui näiteks õpetajal on probleem korra tagamisega klassiruumis. Koolis on tunnivaatluseks kasutusel vaatlusleht, kuhu juhtkonna liige teeb tunnivaatluse ajal märkmeid. Tagasiside antakse õpetajale pärast tunni lõppu. Selle käigus palutakse õpetajal rääkida, kuidas tal oli tund planeeritud ja kuidas tund tegelikult toimus, juhtkonna liige annab soovitusi, mida võiks teisiti teha.

Õpetajatel on soovitatud külastada kolleegide tunde: mõned õpetajad on seda teinud, kuid eesti keele õpetajad ütlesid, et neil on suur tunnikoormus ja kolleegide tunde vaatlema ei saa seetõttu minna. Koolis toimub traditsiooniliselt aprillis metoodikakonverents, kus kooli õpetajad räägivad oma tööst, milliseid meetodeid ja võtteid nad tundides kasutavad ning kus nad suunavad ka teisi õpetajaid neid meetodeid proovima.

⁴² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lg 3.

⁴³ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lg 6.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lg 4.

⁴⁵ Koolis on kolm ainesuunda: humanitaarained, matemaatika ja loodusained ning rakendusained.

Järelevalves vaadeldi viit õppetundi: 3.a eestikeelne tööõpetus, 7.a praktiline eesti keel, 6.a eesti keel, 8.a eesti keel ning 9.a ja b klassi tugevama rühma eesti keel.

Viieist vaadeldud tunnist 4 toimusid tavalistes klassiruumides, kus õpilased istusid kolmes reas traditsiooniliste kahekohaliste laudade taga. Need kõik olid keeletunnid, kus selline laudade paigutus ei soodustanud õpilastevahelist suhtlust. Ainult tööõpetuse tunnis olid lauad paigutatud rühmadesse. Kõikide klassiruumide seintel oli üsna palju eestikeelset õpet toetavaid materjale, kuid tunnis kasutas neid ainult üks õpetaja.

Õpetajad olid oma tunnid läbi mõelnud ja tunniks vajalikud ettevalmistused teinud. Kõik õpetajad teatasid tunni alguses tunni teema. Tunni eesmärgid sõnastati väga üldiselt (nt eesmärk on sõnavara kinnistada). Eesmärgid ei arutatud ega sõnastatud koos õpilastega, neid ei kirjutatud tahvlile. Kõik õpetajad teatasid tunni algul, mida hakatakse tunnis tegema. Tunni alguses tehakse teatud rutiinseid tegevusi (tervitatakse, korrapidaja teatab kuupäeva ja puudujad). Üldiselt ei tee õpetajad tunni alguses soojendus- ega häälestusülesandeid. Nähtud tundides tegi seda ainult üks õpetaja, kes püüdis tunni alguses õpilasi sissejuhatava ülesandega õppima innustada ja neisse positiivsust sisendada. Kuna õpetajad ei pea vajalikuks õpilaste tähelepanu võita ega töömeeleolu luua, siis jäävadki õpilased tunnis passiivseks. Tundide ülesehituses oli jälgitav lühike sissejuhatus, tunni põhiosa, kus tehti erinevaid ülesandeid ja kiire tunni lõpetamine.

Mitte üheski vaadeldud tundidest ei toimunud otseselt uue materjali õpetamise-õppimise protsessi, samuti ei selgitatud mingit uut keelelist materjali ega antud sõnavara, mida õpilased oleksid tunnis saanud kasutada. Isegi 8. klassi teatriteema sissejuhatavas tunnis libiseti sõnavarast ainult kergelt üle ja selle omandamisega tunnis ei tegeletud. Tunnid põhinesid varem õpitul materjalil, mida kas kinnistati või tuletati meelde. Tunnid ei õpetanud keeleliselt õpilastele mitte midagi uut.

Tundides ei toimunud õpitulemuste hindamist, kuna seal ei tehtud tunni lõpus kokkuvõtet õpitust ega tunni eesmärkide saavutamisest/mittesaavutamisest, samuti ei kasutatud ka mingeid teisi tagasisidestamise mooduseid. Otsest tagasisidet ei andnud õpilastele ega küsinud õpilastelt mitte ükski õpetaja. Õpetajapoolne tunnustus piirdus õpilaste tänamise ja kiitmisega.

Nähtud tundides õpilaste väljendusoskust ei arendatud, kuigi seda tuleks igas tunnis teha, et anda õpilastele keele praktiseerimise võimalus. Väljendusoskuse arendamiseks ei saa pidada õpilaste ühesõnalisi vastuseid ega primitiivse dialoogi maha lugemist töölehel. Kõige rohkem said tunnis oma rääkimisoskust kasutada 9. klassi õpilased piltide kirjeldamisel. Ülejäänud juhtudel piirdusid õpilaste vastused ühe sõna, lühikese fraasi või paremal juhul ühe lausega.

Nähtud tunnid olid õpilaste jaoks suhteliselt igavad, sest tunnid olid monotoonseid ja ei sisaldanud mingeid aktiivseid tegevusi, v.a 8. klassi tund, kus teatud elevust tekitas õpetaja enda isiksus, sest õpetaja ei karda olla tunnis emotsionaalne ja isegi teatraalne. Samuti oli õpetaja mõelnud selle peale, kuidas tundi õpilaste jaoks huvitavaks teha. Enamasti tegeleti tundides üsna ühetaoliste ülesannetega, mis ei pakkunud vaheldust, ei andnud positiivseid emotsioone ega tekitanud mingit elevust. Paaristööd, mida õpetajad olid planeerinud, seisnesid väga lühikeste dialoogide maha lugemises ja kestsid kõige rohkem 1–2 minutit. Osa õpilasi ei teinud neid kaasa ega kasutanud isegi seda väikest võimalust eesti keelt rääkida, vaid rääkisid omavahel vene keeles või tegelesid muude asjadega.

Hea kontakt on õpilastega 9. klassi õpetajal. Selles mängis kindlasti rolli õpetaja lahke ja sõbralik olek, mis lõi tunnis meeldiva õhkkonna, ning õpilased töötasid tunnis kaasa. Õpetaja innustas õpilasi, tunnustades neid sõnaga „Tubli!“.

Tundide põhjal võib öelda, et õpetajate metoodiliste võtete pagas on üsna kasin ja nad ei kasuta tundides aktiivõppe meetodeid. Samuti ei pööra nad eriti tähelepanu sellele, et tund oleks võimalikult efektiivne, et igal tunnil oleks konkreetne keeleline eesmärk ja tund sisaldaks õpilaste jaoks piisavat pingutust nõudvaid tunni eesmärgist lähtuvaid ülesandeid.

Õpetajad ei arvestanud õpilaste huvide, soovide ega vajadustega, ei küsinud nende isiklikku arvamust ega suhtumist, ei lasknud neil rääkida oma kogemusest ega seostanud õpitavat teemat õpilaste igapäevaeluga. Kuigi näiteks 9. klassi õpilaste keeleoskus ja kooliteema, mida tunnis käsitleti, oleks seda võimaldanud.

Tundides oli näha, et õpilased (v.a 9. klass) ei valda tegelikult varem õpitud keelematerjali ja nende keeleoskus on nii vilets, et nad suudavadki esitada vaid ettevalmistatud ja päheõpitud teksti või vastata küsimusele ainult ühe sõnaga.

Kõik külastatud tunnid olid õppija seisukohast üsna passiivsed, sest tundides kasutati traditsioonilisi töövõtteid. Õpetajad suutsid aga õpilased tunnis tööle panna: õpilased töötasid kaasa ja lahendasid töölehel või tahvli juures ülesandeid nad kuulasid õpetajat, tõstsid kätt ja vastasid.

Õpilaste eesti keele oskus on kesine. Õpilastel tekkis raskusi õpetaja jutust ja tööjuhenditest arusaamisega. Õpilased vastasid enamasti ühe-kahe sõnaga ja nad ei olnud suutelised keelt loovalt kasutama. Õpilaste sõnavara ja keeleteadmised on väikesed, mis ei võimalda neil keerulisemaid ülesandeid täita. Seetõttu kasutavad õpetajad tundides võimalikult lihtsaid ülesandeid.

Õpetajad räägivad eesti keelt suhteliselt hästi. Need õpetajad, kelle emakeel ei ole eesti keel, teevad kõnes üksikuid vigu. Ühel õpetajal oli tugev aktsent ja tema puhul häiris mõnede sõnade ebakorrektna hääldus. Õpetaja peab oma häälduse parandamisega tõsiselt tegelema ja vajab praktilist häälduskoolitust.

Kuna õpetajate tööjuhendid ei ole alati piisavalt selged, siis tekib õpilastel ülesannetest arusaamisega probleeme. Õpilaste piiratud keeleoskust arvestades peaksid tööjuhised ja selgitused olema täpsed ja selged.

Üks õpetaja kasutas tunnis valdavalt vene keelt ning õpilastel puudus vajadus ja motivatsioon õpetajast arusaamise nimel pingutada, samas oli tegemist eestikeelse tunniga. Kõikides tundides rääkisid palju õpetajad ise, õpilastel oli vähe võimalusi tunnis keelt aktiivselt kasutada, tööõpetuse tunnis seda praktiliselt ei toimunudki. Õpilaste madal keeleoskus ei oleks seda ilmselt ka võimaldanud. Õpilaste keelekasutus piirdus ühe-kahe sõnaliste lühivastustega õpetaja küsimustele, teksti ette lugemise või väga lühikese ja primitiivse dialoogi sisuliselt maha lugemisega. Teistest loovamalt said keelt kasutada ainult 9. klassi õpilased piltide kirjeldamisel.

Tundides kasutati internetiallikaid, õpetajate koostatud töölehti, arvutiesitlusi, digiharjutusi, õppekomplektidest on kasutusel „Minu eesti keel“ ning kasutati ka põhikooli lõpueksami materjale.

Kooli õppekavas⁴⁶ on sätestatud, et õpetaja töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö tunnis. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse. Töökava koostatakse trimestrite, poolaastate või aasta kalenderplaanidena. Järelevalves esitati kahe õpetaja töökava,

⁴⁶ Kooli õppekava p 11.3.

need olid kooskõlas tunnis käsitletud teema ja klassipäevikute sissekannetega. Üks õpetaja näitas enne tundi tunnikonspekti.

Järelevalves leidis kinnitust, et koolis ei tagata eesti keele õpet tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata probleemideta õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses. Õpilased, kes osalevad koolivälises huvitegevuses, on omandanud eesti keele huvikoolis õppides.

2.1. Ettepanekud direktorile

- 2.1.1. Tagada tunniplaani seotus direktori käskkirjaga kehtestatud päevakavaga, et oleks tagatud selgus, milline tunniplan on kehtiv.
- 2.1.2. Kaaluda kehalise kasvatus tundide läbiviimist lennupõhiselt, et tagada õppekavas olevate liikumis-, sport- ja võistkonnamängude mängimisega seotud pädevuste saavutamine.
- 2.1.3. Kasutada koolimajas kõikide klasside, koridoride ja muude ruumide seintel ja stendidel veelgi rohkem eestikeelset teavet, et õpilased puutuksid eesti keelega rohkem kokku.
- 2.1.4. Soodustada klassiruumides laudade ja toolide paigutamist viisil, mis võimaldaks neid kiiresti ja väikese vaevaga vastavalt vajadusele ümber paigutada ja panna õpilased istuma nii, et nad ei istuks üksteise selja taga, keeletunnis peaks mööbli asetus soodustama silmsidet ja suhtlemist.
- 2.1.5. Nõuda õpetajatelt, et tunni planeerimisel lähtutakse tunni kui terviku ülesehitusest, et igale tunnile püstitatakse selge, keeleõppe seisukohast oluline eesmärk, mida tahetakse tunni lõpuks saavutada, et õpilased õpiks igas tunnis midagi uut ja et tunniaega ei kulutataks sellistele tegevustele, mis ei aita seatud eesmärgi saavutamisele mitte kuidagi kaasa.
- 2.1.6. Tagada, et tunni algusesse planeeritakse õpilaste tähelepanu köitvad ja õpilasi aktiveerivad soojendusülesanded, et igas tunnis antaks õpilastele kätte vajalikud sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid vastavalt teemale, õpetada läbi pideva praktiseerimise nende kasutamine ja nendest lausete moodustamine selgeks ning seejärel harjutada selle keelematerjali kasutamist suhtlusülesannetes ja panna õpilased kohe õpitaval teemal rääkima.
- 2.1.7. Tagada, et õpetajad katsetaks oma õpilaste peal erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid meetoodilisi võtteid, et leida konkreetse rühma jaoks kõige sobivamad.
- 2.1.8. Tagada, et õpetajad rikastaksid oma tundi mitmekesiste efektiivsete tegevustega, mis muudaksid tunnid huvitavamaks, haaraksid õpilasi kaasa ja tõstaksid nende motivatsiooni keelt õppida.
- 2.1.9. Toetada läbi sisekontrolli õpetajatel oma kõne kontrollimist, sealhulgas ka tööjuhiste selgemalt andmist, muuta tööjuhised täpsemaks ja konkreetsemaks, neid lihtsalt sõnastada ja kasutada ümbersõnastamist, kui õpilased aru ei saa, mitte vene keelele üle minna.
- 2.1.10. Suunata õpetajaid end pidevalt meetoodiliselt täiendama ja suunata õpetajad aktiivõppe meetodite koolitusele ning nõuda koolitustelt saadud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevasesse õppetöösse, et tagada õpilaste keeleoskuse parandamine, õpilaste aktiivsem kaasamine keeleõppesse ja keeleõppe tõhustamine.
- 2.1.11. Toetada õpetajaid, et tundides arendataks kõiki keelelisi osaoskusi, kasutades mitmekesiseid õpilasi aktiveerivaid meetoodilisi võtteid, luua tunnis õpilastele võimalikult palju võimalusi rääkimiseks, kasutades selleks situatsioonipõhiseid suhtlusülesandeid, anda õpilastele piisavalt lai sõnavara, millega nad igapäevastes suhtlussituatsioonides hakkama saaksid ning nende rääkimisoskus paraneks.
- 2.1.12. Julgustada õpetajaid igas tunnis pakkuma õpilastele mitmekesist piisavat väljakutset pakkuvat keelematerjali ning andma iga tunni lõpus lähtudes tunni keelelisest eesmärgist konkreetne kodune ülesanne, mis tagaks õpitava materjali omandamise.
- 2.1.13. Luua koolis eesti keelt ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele tugisüsteem, kus nad saaksid üksteisega oma muresid ja probleeme arutada ning oma kogemusi jagades üksteist

toetada, et nad ei tunneks, et neid on nende murega üksi jäetud ja neil pole kelleltki abi ega tuge loota.

- 2.1.14. Tõhustada õpetajate omavahelist koostööd, kasutada keeleõpetajate oskus keelt õpetada ära eestikeelsetes ainetundides, et ainetundi rohkem eesti keelt tuua.
- 2.1.15. Suunata õpetajaid oma tunde tõhususe seisukohast analüüsima: kuidas tunniks ette nähtud 45 minutit kõige efektiivsemalt õpilaste keeleoskuse arendamiseks ära kasutada, kas valitud meetodid olid püstitatud eesmärkide saavutamiseks kõige efektiivsemad, kas, kui palju ja mil moel läbiviidud tund õpilaste keeleoskust parandas.
- 2.1.16. Korraldada koolis huvitavaid eestikeelseid üritusi, mis tõstaksid õpilaste motivatsiooni eesti keelt õppida ja leida eesti õppekeelega koolide hulgast sõpruskoole, et nii õpetajatel kui ka õpilastel oleks võimalik eesti keeles suhelda.

2.2. Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1. Tagada õpilastele õpe mahus, mis ei ületa lubatud nädala õppekoormust, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.
- 1.2.2. Tagada õpilastele õpe kohustuslikus mahus lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetest 3 ja 4. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.
- 1.2.3. Tagada lihtsustatud õppekava alusel õppivatele õpilastele kohustuslik õppemaht lähtudes Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 punktidest 4.6 ja 4.7. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.
- 1.2.4. Tagada klassipäevikute täitmine lähtudes haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lõigetest 4 ja 6. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.

3. Eesti keele õppe tulemuslikkus

Riiklikud tulemusnäitajad on koolis riigi keskmistest tulemustest madalamad. Rahul ei saa olla ei eesti keele ega ka matemaatika lõpueksamite tulemustega.

Eesti keele põhikooli lõpueksami tulemused on koolis olnud läbivalt oluliselt madalamad kui Eestis vene õppekeelega koolides keskmiselt ning viimasel paaril aastal veelgi langenud. Kooli lõpetajatest sai 2022. aastal eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme vaid 28% lõpetajatest, samal ajal on Eestis kokku vene õppekeelega koolide õpilastest saanud eesti keeles B1 taseme 47,2% lõpetanutest (tabel 1, joonis 1).

2022. aastal oli põhikooli lõpetajate matemaatikaeksami keskmine tulemus riigis 29,02 punkti, kooli keskmine vaid 14,63 punkti, mis on poole madalam kui riigi keskmine.

Kool on riiklikud tulemusnäitajaid välja toonud õppenõukogus⁴⁷ esitatavas ülevaates, aga tulemusi ei ole analüüsitud ja nende kohta ei ole järeldusi tehtud ega tegevusi planeeritud.

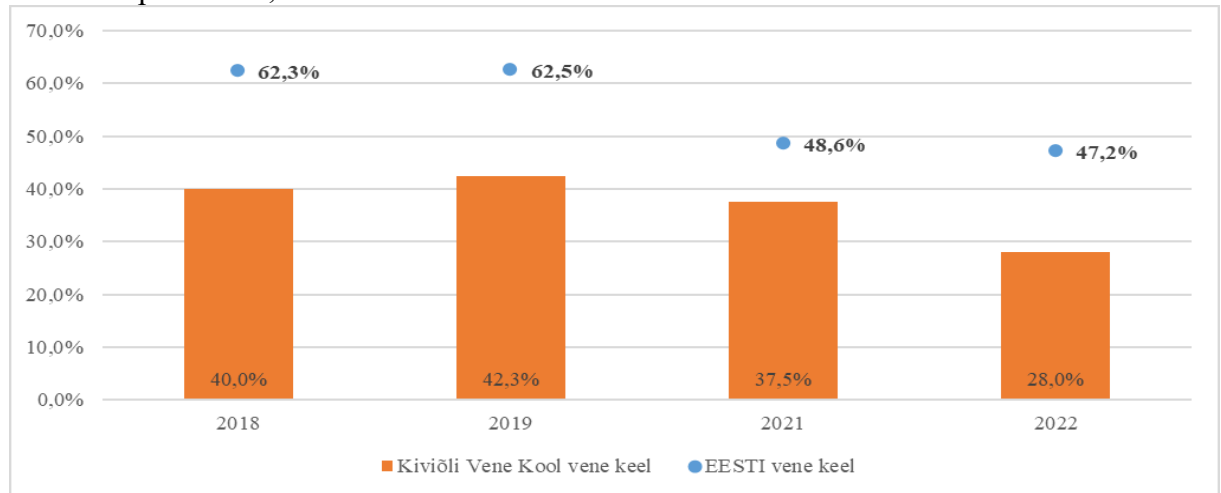
Tabel 1. Põhikooli lõpus eesti keel teise keelena lõpueksami tulemuste keskmine koolis ning B1-keeletaseme saavutanute osakaal (%).

⁴⁷ Õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

Õppeasutus	2018		2019		2021		2022	
	Keskmine tulemus	B1 osakaal	Keskmine tulemus	B1 osakaal	Keskmine tulemus	B1 osakaal	Keskmine tulemus	B1 osakaal
Kiviõli Vene Kool	57,60	40	57,46	42,3	55,33	37,5	47,76	28
Eesti keskmine	69,13	62,3	69,67	62,5	63,34	48,6	60,68	47,2

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

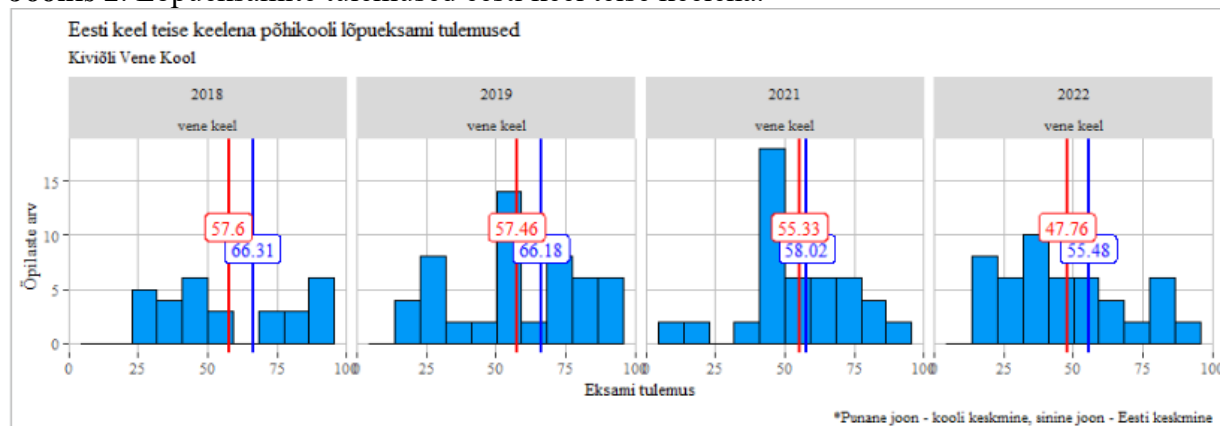
Joonis 1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 taseme saavutanute osakaal lõpetanutest, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Põhikooli eesti keele lõpueksami punktide jaotus on koolis olnud Eesti üldisest vene õppekeelega koolide põhikooli lõpetanute punktide jaotusest madalam. Jooniselt 2 võib visuaalselt näha, et jaotuses on tunduvalt vähem kõrgemaid punkte saanud õpilasi ning rohkem on madalamaid punkte saanud õpilasi (joonis 2), sellest tuleneb ka madal keskmine.

Joonis 2. Lõpueksamite tulemused eesti keel teise keelena.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Juhtkonna sõnul hinnatakse eesti keele õpitulemuste saavutatust testidega 3. ja 6. klassi lõpus. Põhikooli lõpus sooritatakse riiklikud eksamid. Direktori sõnul osaletakse tasemetöodes ja võetakse vastu pakkumised osaleda katselistes tasemetöodes. Direktori sõnul ei ole tasemetööde ja eksamite tulemustest lähtuvaid muudatusi tehtud õppekavas, kuid loodud on üks keelekümblusklass ning I kooliastmes on eestikeelne inimese- ja loodusõpetus, kunst,

tööõpetus ja igas klassis üks tund muusikat.

Nii õpilased, õpetajad kui ka kooli juhtkond ütlesid, et II ja III kooliastme õpilased saavad eesti keeltes suhelda peale eesti keele tunni koolivälises huvitegevuses (Kiviõli Kunstide Kool, jalgpalli klubi) osaledes, koolis eestikeelset huvitegevust ei toimu.

Juhtkonna sõnul on alates septembrist suurenenud koostöö aineõpetaja ja keeleõpetajate vahel ning keeleõpetaja toetab ainetundides kasutatava terminoloogia kasutamist eesti keele tundides.

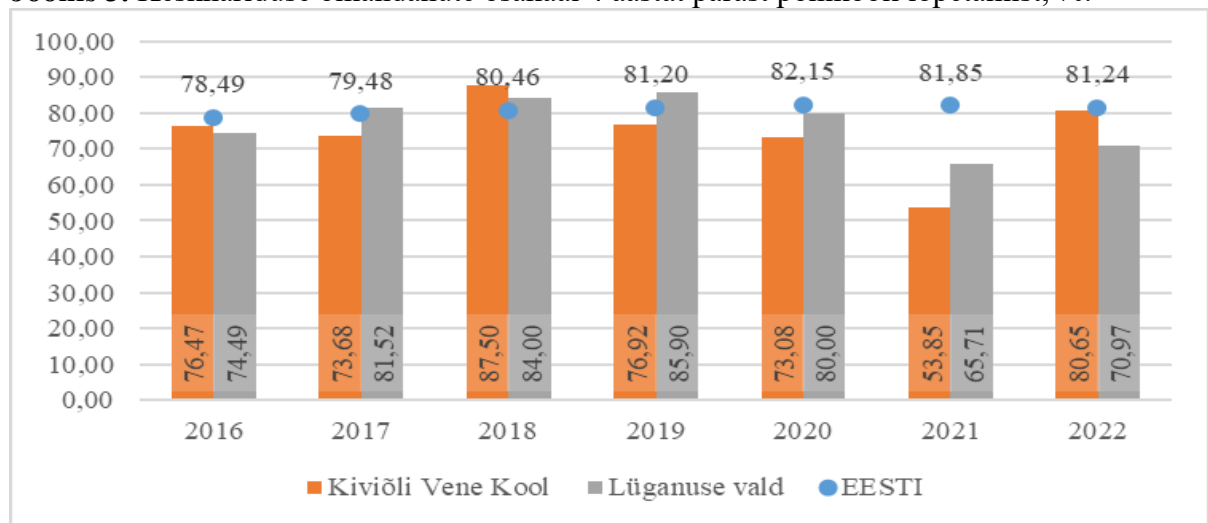
Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist (tabel 2, joonis 3). Kui viimasel kolmel aastal on Lüganuse valla koolide lõpetajatel keskhariduse omandamise tase neli aastat pärast põhikooli lõpetamist Eesti keskmisest madalam, siis kooli lõpetajate keskhariduse omandamise tase oli 2022. aastal valla keskmisest kõrgem, olles riigi keskmisega peaaegu võrdne ja on sellele eelnevatel aastatel olnud nii valla kui ka riigi keskmisest madalam.

Tabel 2. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist (%).

Õppeasutus	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kiviõli Vene Kool	73,68	87,50	76,92	73,08	53,85	80,65
Lüganuse vald	81,52	84,00	85,90	80,00	65,71	70,79
Eesti keskmine	79,48	80,46	81,20	82,15	81,85	81,24

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 3. Keskhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

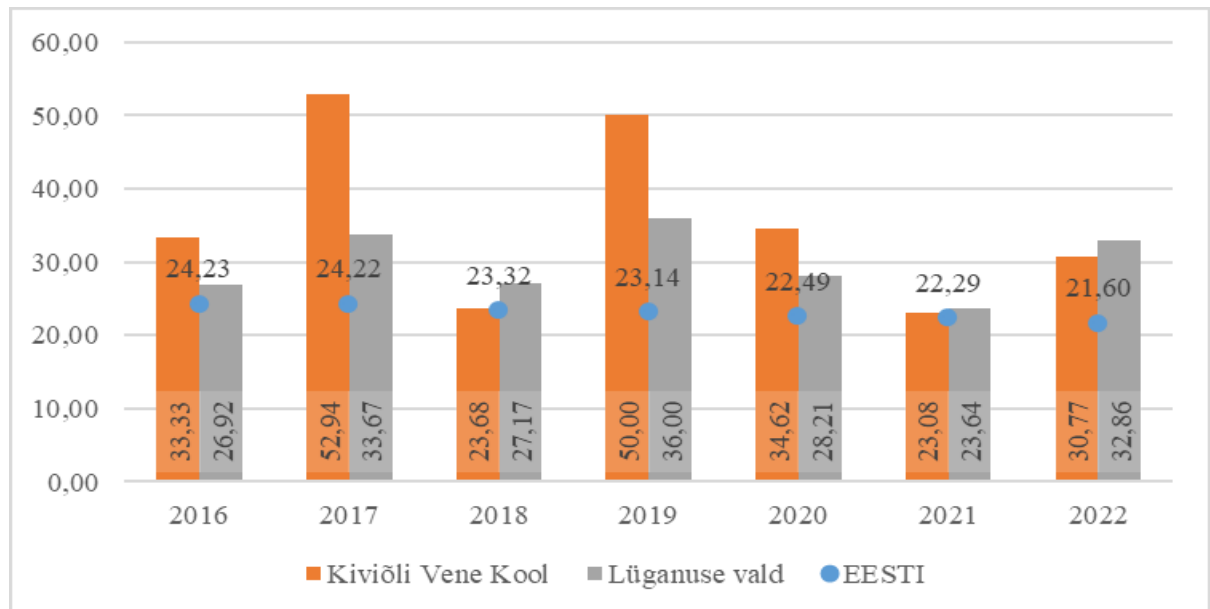

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kutsealase hariduse omandanute osakaal viie aasta pärast põhikooli lõpetamist ületab riigi keskmist näitajat ja on Lüganuse valla koolide keskmine näitajaga üsna sarnane (joonis 4), mis näitab, et õpilased asuvad peale põhikooli lõpetamist edasi õppima kutseõppeasutustesse.

Direktori sõnul suunduvad õpilased kutseharidusse nii Ida-Virumaale kui ka Tallinnasse, on õpilasi, kes jätkavad õpinguid Jõhvi Gümnaasiumis, aga ka Kiviõli I Keskkoolis.

Joonis 4. Kutsealase hariduse omandanute osakaal 5 a pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Sisehindamise protsessis on kool oma tegevusi kirjeldanud ja õppealajuhataja on teinud 2021/2022. õppeaasta kokkuvõtte, kokkuvõtte ei sisalda analüüsi. Kokkuvõtte sisaldab üldisi arvandmeid, nt õpilaste arvud õppeaasta alguses ja lõpus, õpilaste liikuvus, tasemetööde tulemused, lõpueksamite hinnad ning valdkondade lühiülevaated. Kokkuvõtet on tutvustatud õppenõukogus⁴⁸, kuid õppenõukogu protokoll on üldsõnaline ja ei sisalda toimunud arutelu. Õppenõukogu⁴⁹ on teinud ülevaated ka tugispetsialistid, kuid need on venekeelsed.

Järelevalves nähtus, et õppenõukogu protokollides⁵⁰ ei kajastata koosolekul toimunud arutelusid, mistõttu ei ole täidetud haridus- ja teadusministri määruse nõuet, mille kohaselt esitatakse protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu⁵¹ ning valdaval osal vastu võetud otsustest puuduvad otsuste faktilised ja õiguslikud alused⁵². Õppenõukogu protokollide juurde ei olnud lisatud sinna kuuluma pidanud lisa⁵³, mistõttu ei ole tagatud dokumendi terviklikkus ja selgus.

Direktori sõnul on sisehindamise protsessi kaasatud kõik õpetajad, õppeaasta lõpus ja igas õppenõukogus teevad klassijuhatajad kokkuvõtte oma klassi kohta, õppeaasta lõpus teevad õpetajad eneseanalüüsi, millest lähtudes viiakse läbi õpetajatega arenguestlused. Küsimusele, mis on koolis seoses eesti keele õppega hästi õnnestunud, vastasid juhtkonna liikmed, et õpilased ei karda eestikeelseid töölehti ja püüavad neist aru saada ja vastata ning õpilased ei karda kasutada eesti keelt.

Koolil ei ole kehtivat arengukava. Eelmine arengukava oli aastateks 2015–2020⁵⁴. Kool on koostanud arengukava projekti aastateks 2021–2025, kuid seda ei ole pidaja kehtestanud. Selgitame, et seaduse kohaselt peab koolil olema arengukava kui dokument, millest lähtuvalt

⁴⁸ Õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

⁴⁹ Õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

⁵⁰ Õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5, õppenõukogu 20.06.2022 koosoleku protokoll nr 4, õppenõukogu 25.05.2022 koosoleku protokoll nr 3, õppenõukogu 22.03.2022 koosoleku protokoll nr 2, õppenõukogu 30.11.2021 protokoll nr 1.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8 p 6.

⁵² Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8 p 7.

⁵³ Õppenõukogu 26.11.2019 koosoleku protokoll nr 3.

⁵⁴ Kiviõli Linnavalitsuse 26.11.2014 määrus nr 6.

koostatakse iga-aastane üldtööplaan, arengukava täitmist analüüsitakse sisehindamisel ning arengukavata on raske tagada kooli arengut soovitud suunas.

Juhtkonna sõnul koostati koolis arengukava ja esitati see detsembris 2020 kooli pidajale, aga kuna vallas räägiti kavandatavast haridusreformist, siis ei võetud arengukava vallavalitsuses ega ka volikogus arutamiseks, kuid reformi ei toimunud ja peale viimaseid kohalikke omavalitsuste valimisi hakati valla poolt kooli arengukavaga tegelema, aga siis tuli juba kooli riigikooliks muutmise info.

PGSi⁵⁵ kohaselt on kooli üldtööplaan õppe- ja kasvatustegevuse alane kohustuslik dokument. Lähtuvalt määrusest⁵⁶ kajastab see kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan vormistatakse alapunktidena vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁵⁷.

Üldtööplaan⁵⁸ 2022/2023. õppeaastaks on õppenõukogus kehtestatud. Esitatud üldtööplaanist puuduvad arengukavast ja õppekavast tulenevad tegevused, samuti ei selgu, milliseid tegevusi on planeeritud eelmise õppeaasta tegevuste kokkuvõttest lähtuvalt. Direktor on üldtööplaani lisaks kehtestanud veel ka käskkirjaga⁵⁹.

Üldtööplaanis on üldeesmärkidena välja toodud kolm eesmärki: eestikeelsete oskuste täiustamine, õppeprotsessi mitmekesistamine ja liikumisaasta tegevused. Selgitatud ei ole, mille alusel need eesmärkideks võeti. Üldtööplaan on koostatud valdkondade lõikes, kuid mitmed planeeritud tegevused on rutiinsed ja mitmete tegevuste täitmise tähtajaks on märgitud *õppeaasta jooksul*, mis määratleb pigem tegevuste perioodi, mitte lõpptähtaja.

Õppe- ja kasvatusvaldkonnas on ülesandeks ainetundide seostamine eesti keelega ning tegevustena keelekümblusklassi teostamine ning lõimitud aine- ja keeleõppemetoodika kasutamine õppetöös.

Direktori sõnul toimuvad mais ja juunis koosolekud, kus analüüsitakse õppetulemusi, tehakse ettepanekuid uueks õppeaastaks, võetakse aluseks ka arengukava projekt, kooli õppekava ja lähtutakse ka muudatustest hariduselusel, nt üleminek eestikeelsele haridusele, selleks on tegevuskava välja töötatud. Direktor ütles, et suured projektid arutatakse õpetajatega läbi ja arvestatakse nende ettepanekutega. Direktor loetles, et kool osaleb KIKi projektides, toimus Rakett 69, igal kevadel toimub Tehnokool, oktoobris oli kooli juubel ja veebruaris vabariigi aastapäev, detsembris oli suurprojekt, kui tähistati heategevuse kuud, kus toimusid erinevad üritused, tehti linnutoidumaju ja linnupuure, käidi loomade varjupaigas, koguti asju „Vapruse Kasti“. Kõiki tegevusi salvestati ja neist klippidest tehti film, mida koolis koos vaadati, et näidata õpilastele, et igast väikesest asjast (heateost) saab suur.

3.1. Ettepanekud direktorile

3.1.1. Sisehindamisel luua seosed eesmärgi, tegevuste, tulemuse ja väljakutsete vahele, et eesmärkide täitmine oleks jälgitav.

3.1.2. Üldtööplaanis keskenduda olulisematele tegevustele ja mitte tuua eraldi välja seadusandlusest tulenevaid rutiinseid tegevusi. See aitaks seada konkreetsemaid eesmärke, tegevusi ja hoida tegevuste keskmes olulisemat.

⁵⁵ PGS, § 70 lõige 1 p 1.

⁵⁶ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 4.

⁵⁷ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 5 lg 1.

⁵⁸ Õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

⁵⁹ Direktori 31.08.2022 käskkiri nr 2-1/21.

- 3.1.3. Määratleda üldtööplaanis konkreetsemad ajad tegevuste planeerimisel. Kui tegevuste täitmise tähtjaks on õppeaasta jooksul, siis see märgib pigem tegevuste perioodi, mitte lõpptähtaega.

3.2. Ettekirjutused pidajale

- 3.2.1. Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktidega 6 ja 7, esitades protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühikese sisu ning vastuvõetud otsuste faktilised ja õiguslikud alused. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 20.08.2023.
- 3.2.2. Tagada kooli üldtööplaan koostamine vastavalt haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-s 4 ja § 5 lõikes 1 sätestatule ja käesoleva õiendi punktis 3 toodud selgitustele. Tähtaeg: 20.08.2023.

4. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, keeleoskuse tase ja täienduskoolitus

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määruses⁶⁰ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 17.01.2023) kvalifikatsiooni tõendavale dokumentidele.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 30, kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 20 töötajal: 17 õpetajal, direktoril, õppealajuhatajal ja sotsiaalpedagoogil. Kaks töötajat töötasid kahel erineval ametikohal sotsiaalpedagoog õpetajana ja üks õpetaja ka eripedagoogina, siis kaheteistkümne töötaja kvalifikatsioon nõuetele ei vastanud, kahel õpetajal puudus õpetajakutse ning kaheksal õpetajal puudusid magistrikraad ja õpetajakutse, neist üks täitis ka sotsiaalpedagoogi ametikohta, kus tema kvalifikatsioon vastas nõuetele. Lisaks ei vastanud kvalifikatsioon nõuetele logopeedil ja eripedagoogil. Eripedagoog töötab ka õpetajana ning õpetajana omab kvalifikatsiooni. Kõikide õppe- ja kasvatusala töötajate välisriikides omandatud haridustasemele oli hinnangu andnud Eesti ENIC/NARIC Keskus.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Logopeed – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, kuna puudub erialane magistrikraad või logopeedikutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon vastavaks loetud. Logopeediga on sõlmitud tähtjajaline tööleping.
- 2) Eripedagoog – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, kuna puudub erialane magistrikraad või eripedagoogi kutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon vastavaks loetud.
- 3) Õpetaja (kunst II kooliaste 2 tundi, kunst III kooliaste 6 tundi, käsitöö ja kodundus II kooliaste 8 tundi, käsitöö ja kodundus III kooliaste 4 tundi, tööõpetus III kooliaste 5 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga on sõlmitud tähtjajaline tööleping.
- 4) Õpetaja (inimeseõpetus I kooliaste 1 tund, kunst I kooliaste 2 tundi, loodusõpetus I kooliaste 1 tund, matemaatika I kooliaste 3 tundi, tööõpetus I kooliaste 2 tundi, vene keel I kooliaste 7 tundi.) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga on sõlmitud tähtjajaline tööleping. Õpetaja töötab 0,5 ametikohaga, andes 16 õppetundi.
- 5) Õpetaja (matemaatika II kooliaste 4 tundi, matemaatika III kooliaste 9 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes

⁶⁰ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.

- 6) Õpetaja (matemaatika I kooliaste 5 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.
- 7) Õpetaja (inimeseõpetus I kooliaste 2 tundi, kunst I kooliaste 5 tundi, kunst II kooliaste 2 tundi, loodusõpetus I kooliaste 3 tundi, loodusõpetus II kooliaste 2 tundi, tööõpetus I kooliaste 4 tundi, muusika I kooliaste 3 tundi, muusika II kooliaste 1 tund) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on õpetaja kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.
- 8) Õpetaja (tehnoloogiaõpetus II kooliaste 8 tundi, tehnoloogiaõpetus III kooliaste 10 tundi, tööõpetus II kooliaste 2 tundi, tööõpetus III kooliaste 7 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.
- 9) Õpetaja (kehaline kasvatus I kooliaste 8 tundi, kehaline kasvatus II kooliaste 8 tundi, kehaline kasvatus III kooliaste 8 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.
- 10) Õpetaja (matemaatika I kooliaste 4 tundi, matemaatika III kooliaste 5 tundi, vene keel I kooliaste 6 tundi, vene keel III kooliaste 6 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 11) Õpetaja (muusika I kooliaste 4 tundi, muusika II kooliaste 3 tundi, muusika III kooliaste 4 tundi, vene keel I kooliaste 12 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.
- 12) Õpetaja (klassiõpetaja I kooliaste 18 tundi) – kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, õpetajal puudub õpetajakutse EHISes on kvalifikatsioon nõuetele vastavaks märgitud, õpetajaga ei ole sõlmitud tähtajalist töölepingut.

Kahel õpetajal on võimalus õpetajakutse omandamisega viia kvalifikatsioon vastavusse kehtivate nõuetega, kaheksal õpetajal puudub vajalik magistrikraad ja õpetajakutse, neist keegi ei õpi magistriõppes. Erialane magistrikraad puudub ka logopeedil ja eripedagoogil. Logopeed omandab magistrikraadi välisriigis ning eeldatavalt lõpetab 2023. aasta juunis.

Juhime tähelepanu, et haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õpetajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate isikutega. Õpetajaga, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, saab PGSi⁶¹ alusel sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks tingimusel, et õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat. PGSi⁶² kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Hoolekogu⁶³ on konkursikorra kehtestanud.

Direktor on kuue õpetajaga, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, sõlminud tähtajatu töölepingu. Direktor samas on sõlminud kvalifikatsioonita logopeediga tähtajalise töölepingu, mis on vastuolus õigusaktiga⁶⁴, sest tähtajalise töölepingu saab sõlmida vaid õpetaja ametikohal

⁶¹ PGS, § 74 lg 7.

⁶² PGS, § 73 lg 1¹ p 8.

⁶³ Hoolekogu 16.03.2017 koosoleku protokolliline otsus nr 3.1.

⁶⁴ PGS, § 74 lg 7.

töötamiseks eespool kajastatud juhul. Logopeedi kvalifikatsioon peab vastama nõuetele, seadusandja ei ole sellest erandit sätestanud.

Direktori sõnul lähtus ta tähtajatu töölepingu sõlmimisel töölepingu seadusest⁶⁵. Selgitame, et PGSist tulenev tähtajalise töölepingu sõlmimise võimalus on täiesti erinev alus töölepingu seaduses⁶⁶ sätestatud juhtudest, sest tähtajaline tööleping sõlmitakse mitte seetõttu, et töö on ajutise iseloomuga, vaid töö tegija kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele⁶⁷. PGSist lähtuvalt on kvalifikatsiooninõuetele mittevastava isikuga võimalik piiranguteta arvul sõlmida korduvalt ja korduvalt tähtajalisi töölepinguid. Tähele tuleb panna seda, et sellist lepingut ei saa mitte pikendada, vaid igal aastal, peale konkursi korraldamist ja konkursi luhtumist, tuleb sõlmida uus tööleping⁶⁸. Varasem leping lõpeb tähtaja saabumisel. Kohustus välja kuulutada konkurss on pandud tööandjale, kes peab igal aastal otsima kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid.

Täiendavalt oli järelevalves vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁶⁹ kehtestatudle ning eesti keeles õpetamise täienduskoolitused. Koolis õpetavad eesti keelt teise keelena või aineõpetust eesti keeles seitse õpetajat, kellest neli omavad nõutavat kvalifikatsiooni ja keeletaset C1, kolme õpetaja kvalifikatsioon nõuetele ei vasta nõuetele, kuid neil on nõutav keeletase C1. Koolis töötab 13 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle keeleoskus ei vasta nõutavale tasemele B2.

Koolis töötavate õpetajate vastavus riigikeeleoskuse taseme nõuetele on olnud oluliselt madalam Eesti keskmisest ja madalam kui Lüganuse vallas keskmiselt (tabel 4, joonis 3). Viimase viie aastaga on EHISe andmetel riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal viimastel aastatel ühtlaselt vähehaaval kasvanud. Kui 2016. aastal vastas riigikeele oskuse nõuetele 40% Kiviõli Vene Kooli õpetajatest, siis 2021. aastal 60,7%, seega on koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate riigikeeleoskus viimasel viiel aastal tõusnud ligi 15,5%.

Tabel 3. Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele (%).

Õppeasutus	2017	2018	2019	2020	2021
Kiviõli Vene Kool	45,15	43,75	51,72	57,14	60,71
Lüganuse vald	81,90	82,35	81,63	85,26	87,37
Eesti keskmine	93,13	93,28	93,37	93,32	93,61

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 5. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.

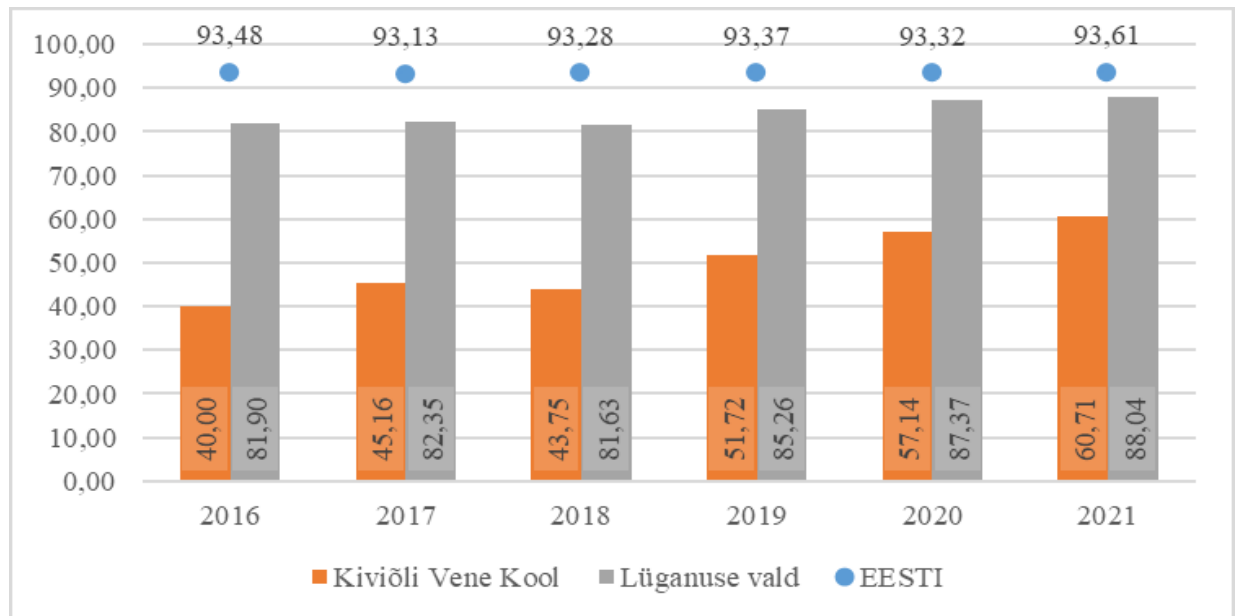
⁶⁵ Töölepinguseadus, § 10.

⁶⁶ Töölepinguseadus, § 9.

⁶⁷ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 3 lg 1

⁶⁸ PGS, § 74 lg 7.

⁶⁹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Direktori sõnul on õpetajatele selgitatud, et haridusvaldkonnas töötamiseks on vaja arendada eesti keelt, koolis on võetud suund eestikeelsele õppele üleminekuks. Direktor ütles, et toetab igati õpetajate keeleõpet, sest õpetajate keeleoskus motiveerib ka õpilasi. Direktor kinnitas, kui seoses õpetaja keeleõppega on vaja muuta tunniplaani, siis seda tehakse, kui õpetaja soovib arendada või parandada eesti keele oskust, siis seda igati soodustatakse. Direktor lisas, et eesti keele ja aineid eesti keeles õpetavatele õpetajatele makstakse lisatasu.

Perioodil 2017–2022 on nõutava eesti keele taseme kursustel osalenud 11 õpetajat. Teises keeles õpetamise metoodikakursusel ja lõimitud aine ja keeleõppe koolitusel on perioodil 2017–2022 osalenud 18 õpetajat, kursuse pikkused on olnud 3–96 tundi. Koolis ei ole analüüsitud õpetajatele koolitusvajadust ega koostatud sellest lähtuvalt koolitusplaani. Planeeritud koolitused ei kajastu üldtööplaanis. Direktori sõnul käivad praegu osad õpetajad eesti keele B2 taseme kursusel ja osad koolitootajad B1 taseme kursusel, C1 taseme kursus on planeeritud ja tulemas.

Direktori sõnul moodustavad kooli tugispetsialistide meeskonna sotsiaalpedagoog, kes on ka haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, eripedagoog, logopeed, pikapäevarühma õpetaja ja raamatukoguhoidja.

Kooli tugispetsialistidest omab nõutavat kvalifikatsiooni vaid sotsiaalpedagoog. Logopeedi ja eripedagoogi kohta täitvatel isikutel puudub nõuetele vastav kvalifikatsioon, neil puudub erialane magistrikraad või vastav kutse. Psühholoogi teenuse osutamiseks on sõlmitud MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskusega leping⁷⁰.

Koolis õpib 12 õpilast kellele on koolivälise meeskonna soovistega määratud eripedagoogi teenus. Logopeedi tugi on määratud 15 õpilasele, lisaks on kool logopeedi teenuse määranud neljale õpilasele. Kuigi kool on EHISesse märkinud eripedagoogi ja logopeedi teenuse rakendamise, siis teenust ei osutata kvalifikatsiooni omavate isikute poolt ning nõuet teenuse osutamiseks ei saa lugeda täidetuks, sest teenust saab osutada vastavat kvalifikatsiooni omav tugispetsialist.

Koolis õpib 10 õpilast, kellele on koolivälise nõustamismeeskonna poolt määratud tõhustatud või eritugi, kellele on määratud psühholoogi teenus, teenust osutab vajadusel lepingu alusel MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskus.

⁷⁰ Leping 05.01.2023 nr 2/2023.

Tuge vajavatel õpilastel on õigus saada kvalifikatsiooninõuetele vastavate spetsialistide poolt teenust, kuid kool ei ole teenust taganud. Direktori sõnul toimub kaks korda aastas ümarlaud, selles osalevad tugispetsialistid koos õpetajatega ja seal arutatakse, kuidas tuge saavatel õpilastel läheb, kas saab õpilase toetamiseks midagi veel teha või mida on vaja tugimeetmetes muuta.

4.1. Ettepanekud direktorile

- 4.1.1. Püüda leida kooli uusi hea eesti keele oskuse ja hea metoodilise väljaõppega õpetajaid.
- 4.1.2. Sõlmida nõuetekohase kvalifikatsioonita isikutega, kes osalevad tugiteenuste rakendamisel, töölepingud ametikohtadele, mis vastavad tema kompetentsidele.
- 4.1.3. Selgitada välja õpetajate tegelik koolitusvajadus ja võimaldada igale õpetajale just neid koolitusi, mida tema oma professionaalsuse tõstmiseks ja paremaks hakkamasaamiseks õpetajana vajab, suunata õpetajaid rohkem nüüdisaegse õppemetoodika koolitustele ja jälgida, kuidas koolitusel omandatu jõuab tegelikku õpetamispraktikasse.
- 4.1.4. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õpetajatel taotleda esimesel võimalusel õpetajakutse, direktoril ja kooli pidajal toetada ja motiveerida õpetajaid õpetajakutse taotlemisel.
- 4.1.5. Julgustada ja toetada eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid osalema eestikeelsetel koolitustel ning kasutama eestikeelset meediat ja suhtlema eesti keeles, et saavutada eesti keele oskus nõutaval tasemel.
- 4.1.6. Leida õpetajatele võimalus osaleda eesti keele koolitustel ning ka eesti keele kui teise keele metoodikaalastel koolitustel ja toetada õpetajaid nõutava taseme keeleeksami sooritamisel.
- 4.1.7. Suunata õpetajaid üksteiselt õppimisele, osalema partnerkoolide õppeprotsessis ning suvelaagrites, lisaks pakkuda individuaalset tuge, sh mentorlust neile õpetajatele, kes on valmis oma keeleoskust parandama. Keeleõppeplaani võivad kuuluda sellised tegevused nagu keelekursused, keeleklubid, keelekohvikud, mentorõpe, tööjõuvahetused, koolivahetused, stažeerimised jms.
- 4.1.8. Koostada koostöös pidajaga õpetajate ja tugispetsialistide tööle värbamiseks motivatsioonipakett, mille rakendamine hõlbustaks õpetajate ja tugispetsialistide ametikohtade täitmist.

4.2. Ettekirjutused pidajale

- 4.2.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada konkursside korraldamine nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.04.2024. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024.
- 4.2.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada konkursside korraldamine nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja õpetajakutse. Täitmise tähtaeg: 15.08.2023.
- 4.2.3. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikest 1. Täitmise tähtaeg: 15.08.2023.
- 4.2.4. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikest 4. Täitmise tähtaeg: 15.08.2023.

- 4.2.5. Tagada Eesti hariduse infosüsteemi kantud andmete õigsus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 18 lõike 1 punktides 11 ja 17 sätestatust vastavalt käesoleva õiendi punktis 4 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.